

Zbirka, ki nagovarja s svojo tišino

Alenka Glazer: *Kolobar*, samozaložba 2001

Najbolje bo, da začnem kar naravnost: zadnja pesniška zbirka Alenke Glazer s pomenljivim naslovom *Kolobar* je trpka poezija. Trpka zaradi svoje subtilnosti, iskrenosti in predvsem temnih pesniških podob, ki vedno znova stopajo bolj po robu tradicionalnega kot novega. Trpka zaradi starovestnega in večnega spominjanja, ki se pred bralca niza kot album iz družinske (pa tudi širše) življenjske kronike ali konec koncev živega kolobarja, ki se začne z voljnostjo do sanjskega otoka, torej podobe otroštva, ter konča z orehom, drevesom, ki predstavlja v panonskih deželah novo rojstvo in upanje.

Vmes pa so mračne pokrajine, meglene in zatemnjene, vmes so hoje in so postanki ob mrtvih, ki se v poeziji Alenke Glazer oglašajo kot zadušno priklicanje. *Podobe mrtvih*, zlasti v ciklu *Obujenke*, so ene najtrpkejših izpovedi v slovenski poeziji, so nekakšni vase zaprti monologi, ki prikličejo v zavest ali njene prekmalu preminule sorodnike ali že pokojne literate (Branko Rudolf, Pavle Zidar, Ciril Šlebingar ...), tudi profesorje (Dušan Pirjevec), največjo zarezo pa naredi pesnica s priklici literarne zgodovinarke Marje Boršnik, po pesmih sodeč njene intimne prijateljice, ki ji je posvetila tudi cikel *V znamenju sonca*. Alenka Glazer med drugim pomenljivo pravi v pesmi *Iz sanj*: "V hudih sanjah / zaman beračim / za tvojo vrnitev." Ali v pesmi *Lačna*: "Ob prepolni dojki / si ostala lačna."

Alenka Glazer namreč upoveduje življenje kot nenehno kolobarjenje, ki pa se mora nadaljevati kot zajemanje z žlico skromnosti in danosti. Nikjer ni čutiti razsipnih darov, kvečjemu socialni akcent, nikjer vzvišenega ali patetičnega naklona, ne, pesnica kratko malo v svoji tihoti "z dlanjo zatiplje po predpredčerašnjem in sega v vročici po popojutrišnjem". Ali kot pravi v pomenljivi pesmi *Živi venec*: "Duše potujejo / v daljavo na splavih / po rekah časa. / Več ko je razbitih mostov, / lažje dosegajo / druga drugo. / Vpletajo se / v nepretrgani, / vedno živi / venec upanja."

V takem dramaturškem sosledju je zgrajena tudi sama zbirka: dvoje pesmi (*Sanjski otok* in *Oreh*) zaklepata (pesniški) curriculum vitae, v katerem se nizajo cikli *Kolobar*, *Vrtoglavica*, *Rodovi*, *V znamenju sonca* ter *Obujenke*.

Že v prvem ciklu, ki priključuje otroštvo, se podobe pomotnijo: vanje vstopijo vročica, kasneje vrtoglavica – seveda oboje kot metafora – ter neprijazni in nepravljivi sanjski pes, torej večni dvom, bolje rečeno strah, ki se naseli v pesnično hišo otroštva. V eni svojih najboljših pesmi z naslovom *Hiša*, ki zveni kot baladna izštevanka, namreč pravi: “Po stopnicah, / po stopnicah, / po stopnicah. / Še po teh. / Še po teh. / Še po teh. / Tu je luknja, / huda luknja / v črno klet. / Črni mož / ji žuga. / Punčko čaka / črna luknja.”

In ta punčka v rdeči oblekici, seveda ko dozori v dekle in ženo, se vedno znova znajde nad brezni lukenj, torej na robu padanja ali hoje po (železniških) pragovih, ki se ji na koncu začrtajo v begotno in mračno slutnjo. V pesmi *Pragi* namreč pravi: “Kdaj se bo vzbočil / pred mano greben / zadnjega praga?” Pesnica si mnogokrat odgovarja z retoričnimi vprašanji, ki pa brez dvoma bolj nagovarjajo bralca. Kajti iz njenih vprašanj je moč slutiti odgovore, kot je razvidno tudi iz pesmi *Dolgovi*: “Naj poravnam vse naše, / vse svoje dolgove sama.”

Ob prebiranju njene poezije, pa naj obrnemo katero koli stran, se zdi, da se vedno znova ustavlja, pa naj bo v “predpoletju” ali v Machovem Maju, v predzverju med biti in nebiti, torej v predposlednjem hipu, “kje(r) so okna zapahnjena in veje prepih”. Torej tam, kjer “diši po globokem gozdu”. Torej v krajih, ki se le dajo slutiti in ki Alenki Glazer ne pomenijo odrešenja, temveč le dokončno minulost. Dokončno pritrkavanje na veliki Nič še večje človeške Samote, ki se oglašča v njenih pesmih ali kot hrum orgel z otroškega spomina na cerkvico Svetega križa ali kot “dvojni odpevi” iz narave.

Prav narava, njeni vidni in nevidni zastori, kolobarji, globine in višine, vode in megle ji po tihem narekujejo besednjak, v katerem ni nikjer čutiti umetelnosti niti silosilne želje, da bi pesem hote popeljala v pokrajine “moderne”. Ne, Alenka Glazer kratko malo prisluškuje notranjemu glasu in ga vdano zapisuje, zato je tu in tam najti že znane podobe. Kakor koli: pesniška zbirka Alenke Glazer sicer ne bo zaviharila po že burnem, mnogokrat kar na silo naburkanem slovenskem pesniškem zalivu, ne, njena zbirka se oglašča v vsej tej navidezni kakofoniji poetik kot iskren odpev, kot milozvočje temnega, ki pa seveda ne more ostati brez odmeva. To je berljiva zbirka, ki nagovarja s svojo tišino in s svojo na videz boječo govorico, ki sicer mnogokrat pozvanja v ušesih z že znanimi in pričakovanimi registri, česar pa se pesnica še kako zaveda. In prav ta navidezna “preprostost” ter pritenjeni vitalizem je največja draž te, vsaj na zunaj, drobne, a nespregledljive zbirke.

Milan Vincetič